

MUSIK • ALLIANSEN

Frilansmusikers arbete

Del 1
Redovisning av enkätundersökning
i samarbete med SCB

2011-11-07

Innehåll

Innehåll	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Genomförande	4
1.3 Relaterade undersökningar	5
1.4 Presentationen	6
2. Undersökningen	7
2.1 Din sysselsättning 2009.....	7
2.2 Inspelningar och yrkesnära arbete	12
2.3 Ditt arbete som frilansmusiker 2009	13
2.4 Din ekonomi 2009	18
2.5 Internationell verksamhet	22
3. Sammanfattning	24
4. Litteratur/Källor	25
Appendix 1. Registervariabler från SCBs register	27

1. Inledning

1.1 Bakgrund

När Musikalliansens verksamhet påbörjades våren 2008 var en av de första reflektionerna att det saknades relevant underlag för att kunna identifiera presumtivt anställda frilansmusiker, och för att upprätta regelverk för de anställningar som skulle göras. En utförlig utredningsrapport från Kulturrådet existerade¹, men väldigt speciella förutsättningar gällde, och en alldeles speciell implementering av den alliansmodell som redan fanns på teater- och dansområdet skulle iscensättas.

Tidigt beslöt Musikalliansens styrelse att i samarbete med SCB genomföra en större enkätundersökning om frilansmusikers arbete. Undersökningen, som genomfördes i början av 2010, kompletterades med diverse bakgrundsvariabler från SCB för att resultatet skulle kunna jämföras med andra liknande undersökningar.

Utgångspunkten för undersökningen har varit att insamla uppgifter om frilansmusikers arbete, bland annat för att:

- ge en antydning om antalet anställningsbara frilansmusiker i Musikalliansen,
- ge underlag för att förfina kriterierna för anställning vid Musikalliansen,
- utgöra underlag för beslut om inriktningen på Musikalliansens utvecklingsverksamhet,
- öka Musikalliansens kunskap om frilansmusikernas arbetsvillkor,
- öka allmänhetens och beslutsfattarens kunskap om frilansmusikers arbetsvillkor.

Enkätundersökningens huvudsakliga inriktning har varit att skaffa kunskap om de frilansmusiker som skulle kunna komma ifråga för anställning vid Musikalliansen och för vilka Musikalliansens utvecklingsinsatser skulle anordnas.

I det inledande arbetet med att formulera undersökningen uppställdes ett antal frågeställningar, bland annat:

- Vem är frilansmusiker?
- Vad gör en frilansmusiker?
- När, var och hur arbetar en frilansmusiker?
- Hur många frilansmusiker finns det?

Det stod tidigt klart att dessa frågor inte gick att besvara enbart utifrån befintlig information om området. Inte heller skulle de kunna besvaras med enbart uppgifter från SCBs register. För att kunna besvara de inledande frågorna och att ringa in specifika områden beträffande frilansmusikers arbete formulerades därför ett antal enkätfrågor. Som huvudrubriker till de olika momenten i undersökningen användes:

- Din sysselsättning 2009
- Inspelningar och yrkesnära arbete
- Ditt arbete som frilansmusiker 2009
- Din ekonomi 2009
- Internationell verksamhet

¹ Max Granström, Kulturrådets skriftserie, 2007:10 Musikallians

Förutom enkätsvaren omfattar undersökningen även ett antal bakgrundsvariabler från SCBs olika register. Dessa variabler redovisas i appendix 1.

Ytterligare bakgrundsvariabler utgörs av uppgifter om de svarandes erhållna stipendier från Konstnärsnämnden de senaste tre åren. Dessa uppgifter kommer att användas i en senare rapport.

De svarande fick även möjlighet att med egna ord kommentera sin verksamhet eller i övrigt ge synpunkter. Ca 280 kommentarer inkom. Svaren omfattar i stort följande områden:

- Musikalliansen och dess funktion
- Arbetstillvaro, ekonomi och trygghet
- Politik, bidrag och uppdragsgivares möjligheter
- Företagande
- Musikal
- Yrkesnära arbete
- Internationellt och interkulturellt
- Kommentarer till svar på andra frågor i enkäten
- Kritik gällande enkätens utformning

I kritiken och kommentarerna är följande mest förekommande teman:

- Rekrytering till Musikalliansen och systemets nuvarande utformning
- Problem med a-kassa och försäkringskassa
- Hälsorelaterade problem
- Svartjobb, (förslag om rotavdrag för musiktjänster)
- Kritik gällande fördelning av kulturbidrag
- Löne- och gagenivåer
- Musiker som tonsättare/kompositörer
- Positiv respektive negativ kritik gällande undersökningen

1.2 Genomförande

Målpopulationen, d v s de objekt som man vill kunna dra slutsatser om, utgörs i denna undersökning av yrkesverksamma frilansmusiker bosatta i Sverige som är 18 år och uppåt.

För att nå målpopulationen har personnummer samlats in via register hos SYMF, Musikerförbundet, Teaterförbundet och RFoD, samt register över ansökningar till Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Samtliga sökande till Musikalliansen har även fått sig till-sända en enkät, dessutom har även enskilda personer haft möjlighet att anmäla sig till undersökningen via Musikalliansens hemsida. Information om denna möjlighet har skett bl.a. genom annonsering i dagspressen samt informationsutskick från organisationer som på olika sätt har kontakt med frilansmusiker.

De insamlade personnumren utgjorde ramen för SCBs undersökning. Totala antalet individer inom ramen var 6 836 efter borttagning av dubletter. Ramen har justerats för övertäckning (exempelvis emigration, dödsfall etc.) och nettourvalet blev då 6 709 individer.

Utskick av enkäten påbörjades i januari 2010 och insamlingen avslutades den 19 mars 2010 då 3 310 svar inkommit, vilket motsvarar 49,3 procent av nettourvalet.²

Enkäten inleddes med frågan "Har du någon gång under 2009 varit verksam som frilansmusiker?". Vid kontroll av svaren på denna fråga framkom att 648 individer uppgav att de inte var verksamma som frilansmusiker under 2009. Vid en närmare granskning av de som inte hade besvarat frågan (totalt 20 stycken) visade sig 6 individer inte ha besvarat någon ytterligare fråga i enkäten och därmed ansågs de inte heller tillhöra populationen. Totalt ansågs 654 svarande inte tillhöra populationen. Det totala antalet svarande som ansågs tillhöra populationen blev därmed 2 656 personer.

Minst 2 656 personer ansåg sig vara frilansmusiker 2009. Det är rimligt att anta att flertalet av de som inte besvarat enkäten inte är frilansmusiker, men även att många som anser sig vara frilansmusiker valt att inte besvara enkäten.

1.3 Relaterade undersökningar

Konstnärsnämnden har bland annat i uppdrag att följa konstnärers ekonomiska och sociala förhållanden. Man gör återkommande studier och rapporter. I en av de senaste större rapporterna, Konstnärernas inkomster, baserar man sina slutsatser om konstnärerna på uppgifter från SCB avseende åren 2004 och 2005. Totalt omfattar undersökningen 21 509 konstnärer. Det totala antalet "professionellt yrkesverksamma konstnärer i Sverige" uppskattar man dock till cirka 30 000 personer.

På musikområdet använder Konstnärsnämnden följande s.k. yrkeskategorier:

- Dans- och covermusik
- Jazz/Folk/Rock
- Kompositör
- Konstmusik
- Musikalartist
- Musiker/komponist
- Tonsättare

Utövande musiker skulle kunna representeras av följande av ovanstående kategorier:

- Dans- och covermusik
- Jazz/Folk/Rock
- Konstmusik
- Musikalartist
- Musiker/komponist

Denna kategoriuppdelning av musikområdet är oklar beträffande exempelvis genre, "musiktyp" och musikerroll.³ Ser man på övriga konstnärskategorier i sammanställningen inser man att det är betydligt lättare att uttala sig om vissa andra konstområden, det finns exempelvis enbart en kategori skådespelare och enbart en kategori författare.

² Det kan vara svårt att bedöma tillförlitligheten i en enkätundersökning med en svarsfrekvens på 49,3%. Som jämförelse kan nämnas att Konstnärsnämndens senaste enkätundersökning, som omfattade 3 500 konstnärer, hade en svarsfrekvens på 41,6%.

³ Det talas ibland om man "tillhör" en viss genre. Vissa musiker kan säkert identifiera sig så starkt med en viss genre att man kallar den för "sin", medan andra musiker verkar brett över genregränser.

Än mer problematiskt blir det när man ser vilka yrken som ingår i de olika kategorierna. "Musikalartist" definieras som musikalartist, trubadur, showartist och musikartist. Under "Jazz/Folk/Rock" räknar man jazzmusiker, folkmusiker, vissångare, rock- och popmusiker, teatermusiker och kapellmästare.

Området "Musikal" uppställer ytterligare en svårighet, nämligen att dessa artister kan ha sin bakgrund huvudsakligen inom antingen musiken, teatern eller dansen. Konstformen musikal räknas onekligen till musikområdet, men det behöver inte nödvändigtvis betyda att de som räknar sig som musikalartister även kallar sig musiker.

Kategorierna "Kompositör" och "Tonsättare" omfattar troligtvis också flera utövande musiker, men de som valt att ingå under dessa beteckningar utgör en speciell kategori med speciella förutsättningar som vanligtvis inte omfattar utövande musiker.

Musikalliansens enkätundersökning fokuserar inte på musikers inkomstförhållanden. I insamlingen av uppgifter kom dock de svarandes inkomstuppgifter med som bakgrundsvariabler och det är därmed möjligt att göra jämförelser med Konstnärsnämndens redogörelse av musikers inkomster.

Antalet undersökta musiker i Konstnärsnämndens fem kategorier är:

Kategori	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Dans- och covermusik	760	13.2	711	17.9	49	2.8
Jazz/Folk/Rock	1689	29.4	1251	31.5	438	24.7
Konstmusik	2079	36.2	1191	29.9	888	50.2
Musikalartist	732	12.7	470	11.8	262	14.8
Musiker/komponist	485	8.5	353	8.9	132	7.5
Summa	5745	100.0	3976	100.0	1769	100.0

Tabell. Musikkategorier i "Konstnärernas inkomster"

Konstnärsnämndens uppgifter gör ingen åtskillnad mellan tillsvidareanställda och frilansare. Man kan dock anta att de flesta tillsvidareanställda musikerna sorterar under rubriken "Konstmusik" eftersom denna anställningsform till största delen omfattar orkestermusiker som framför konstmusik. Orkesterutredningen kommer fram till att det finns 1 381 musiker anställda i någon form i de svenska orkestrarna, varav 128 är frilansmusiker, vilket innebär 1 253 tillsvidareanställda orkestermusiker.

I Konstnärsnämndens rapporter "Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv" och "Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster" görs en annan indelning av de musikrelaterade konstområdena, nämligen "Musik" och "Musikal".

Kategori	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%	%
Musik	5750	88.7	4096	89.7	1654	86.4	88.7
Musikal	733	11.3	472	10.3	261	13.6	11.3
Summa	6483	100.0	4568	100.0	1915	100.0	100.0

Tabell. Kategorier och antal individer i "Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv"

1.4 Presentationen

Denna skrift har ambitionen att i första hand låta tabellerna och diagrammen tala för sig själva. Fokus ligger på presentationen av svaren på enkätfrågorna, men då det känns befogat inom ramen för framställningen redovisas även relevanta bakgrundsvariabler.

2. Undersökningen

I detta kapitel presenteras sammanställningar av svaren på frågorna i enkätundersökningen. Ibland används även bakgrundsvariabler för att förtydliga vissa förhållanden.

Tabellerna har ganska konsekvent delats upp i tre kolumnpar: antal och procentsats för dels samtliga svarande, dels för män och dels för kvinnor.

Enkätundersökningen har inte haft som syfte att belysa könsrelaterade förhållanden, men många av svaren och sammanställningarna får ibland särskild relevans med en sådan infallsvinkel. Även åldersfördelningen kan vara en sådan parameter. Tabellen nedan visar fördelningen mellan tre ålderskategorier och kön.

Ålders- och könsfördelning

Ålder	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
0-19	21	0.8	13	0.5	8	0.3
20-64	2574	96.9	1677	63.1	897	33.8
65-100	61	2.3	52	2.0	9	0.3
Summa	2656	100.0	1742	65.6	914	34.4

Tabell. Ålder och könsfördelning

Det bör noteras att procentsatserna just i ovanstående tabell relaterar till det totala antalet svarande. I fortsättningen avser procentsatserna vanligtvis förhållandena inom varje kolumn.

Åldersfördelningen mellan de svarande används inte i tabellmaterialet, men redovisas nedan. Noterbart är att åldersfördelningen är bredare, och åldern högre, hos de manliga svarande.

Åldersfördelning

Ålder	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
15-19	21	0.8	13	0.7	8	0.9
20-24	78	2.9	51	2.9	27	3.0
25-29	242	9.1	130	7.5	112	12.3
30-34	406	15.3	262	15.0	144	15.8
35-39	456	17.2	256	14.7	200	21.9
40-44	382	14.4	238	13.7	144	15.8
45-49	375	14.1	246	14.1	129	14.1
50-54	293	11.0	218	12.5	75	8.2
55-59	204	7.7	156	9.0	48	5.3
60-64	138	5.2	120	6.9	18	2.0
65-69	44	1.7	38	2.2	6	0.7
70-74	14	0.5	11	0.6	3	0.3
75-79	1	0.0	1	0.1	0	0.0
80-84	2	0.1	2	0.1	0	0.0
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Åldersfördelning

2.1 Din sysselsättning 2009

Den första delen av enkätundersökningen bär titeln "Din sysselsättning 2009" och försöker ringa in omfattningen och inriktningen av de svarandes frilansverksamhet

1a. Har du någon gång under 2009 varit verksam som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ja	2642	99.5	1731	99.4	911	99.7
Nej	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Ej svarat	14	0.5	11	0.6	3	0.3
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Verksam som frilansmusiker

De 14 personer som inte svarat på fråga 1a har ändå fyllt i resten av enkäten och har därför antagits vara frilansmusiker.

Möjligheten att helt försörja sig på frilansverksamhet, i vilken sektor det än må vara, har påvisats i andra undersökningar. I Musikalliansens enkätundersökning efterfrågades huruvida man enbart arbetade som frilansmusiker eller om man även hade annan sysselsättning vid sidan om.

1b. Arbetade du under 2009 enbart som frilansmusiker eller hade du även tillsvidareanställning (fast anställning) som musiker, hade arbete inom annat yrke eller var du studerande?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Enbart frilansmusiker	1015	38.2	662	38.0	353	38.6
Även arbete som tillsvidareanställd musiker på deltid	172	6.5	106	6.1	66	7.2
Även arbete som tillsvidareanställd musiker på heltid	186	7.0	130	7.5	56	6.1
Även arbete inom annat yrke	1263	47.6	852	48.9	411	45.0
Även studerande	287	10.8	147	8.4	140	15.3

Tabell. Typ av sysselsättning

Nära hälften av de som kallar sig frilansmusiker arbetar även inom annat yrke.

Av samtliga svarande hade 47 personer inte angivit något av alternativen. Dessutom hade 103 personer kryssat både "Enbart frilansmusiker" och ett eller flera andra alternativ. En justering av felaktigheter och en analys av olika kombinationer av svarsalternativ ger följande tabell, ordnad efter svarsalternativsfrekvens:

1b. Arbetade du under 2009 enbart som frilansmusiker eller hade du även tillsvidareanställning (fast anställning) som musiker, hade arbete inom annat yrke eller var du studerande? Kombinationer av svarsalternativ.

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Frilansmusiker och arbete inom annat yrke	1076	40.5	749	43.0	327	35.8
Enbart frilansmusiker	912	34.3	588	33.8	324	35.4
Frilansmusiker och tillsvidareanställd musiker på heltid	159	6.0	115	6.6	44	4.8
Frilansmusiker och studerande	137	5.2	69	4.0	68	7.4
Frilansmusiker, arbete inom annat yrke och studerande	130	4.9	71	4.1	59	6.5
Frilansmusiker och tillsvidareanställd musiker på deltid	123	4.6	79	4.5	44	4.8
Övriga kombinationer av svarsalternativ	72	2.7	39	2.2	33	3.6
Ej svarat	47	1.8	32	1.8	15	1.6
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Typ av sysselsättning, kombinationer

Tre fjärdedelar av de svarande arbetar således enbart som frilansmusiker eller som frilansmusiker kompletterat med arbete inom annat yrke. Den vanligast förekommande kombinationen är att kombinera frilansande med icke yrkesrelaterat arbete.

En av de bakgrundsvariabler som medföljde enkäten är den s.k. SSYK-koden som är en internationell standard för yrkesklassificering⁴. SSYK-koden ger en grov uppdelning i yrkesområden. Hos 514 (19.4%) av de svarande saknas uppgift om yrke.

Av tabellen nedan framgår att den största gruppen svarande omfattar den klassiska musiken. Här kan också noteras att de kvinnor som svarat på enkäten i högre grad än männen tillhör denna grupp, medan männen är jämnt fördelade mellan klassisk musik och underhållning.⁵ Läraryrket, på olika nivåer, är den vanligast förekommande klassificeringen. Tabellen är inte fullständig.

Yrkeskod						
Yrke	Antal	%	Män	%	Kvinnor	%
Kompositörer, musiker och sångare inom klassisk musik	421	15.9	232	13.3	189	20.7
Musiker, sångare, dansare m.fl. inom underhållning	310	11.7	234	13.4	76	8.3
Lärare i estetiska och praktiska ämnen	233	8.8	147	8.4	86	9.4
Övriga pedagoger med teoretisk specialistkompetens	171	6.4	119	6.8	52	5.7
Universitets- och högskollärare	109	4.1	82	4.7	27	3.0
Vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	60	2.3	27	1.5	33	3.6
Gymnasielärare i allmänna ämnen	45	1.7	35	2.0	10	1.1
Barnskötare m.fl.	44	1.7	27	1.5	17	1.9
Grundskollärare	44	1.7	29	1.7	15	1.6
Försäljare, fackhandel	38	1.4	24	1.4	14	1.5
Regissörer och skådespelare	35	1.3	19	1.1	16	1.8
Övrig kontorspersonal	25	0.9	10	0.6	15	1.6
Andra lärare och instruktörer	24	0.9	11	0.6	13	1.4
Skötare och vårdare	23	0.9	17	1.0	6	0.7
Buss- och spårvagnsförare	21	0.8	20	1.1	1	0.1
Journalister, författare, informatörer m.fl.	20	0.8	12	0.7	8	0.9

Tabell. Yrkeskod

I detta sammanhang kan det även vara intressant att studera vilka typer av utbildningar som frilansmusiker har i botten. Inte oväntat är det inriktningen "Musik" som utgör högsta avslutade utbildningsnivå, och "Läraryrket, musik" som näst vanligast. Tabellen är inte fullständig.

⁴ Det skall här sägas att SSYK-koderna inte alltid är rättvisande, och ibland alltför omfattande för att man ska kunna dra slutsatser om yrkesgruppen ifråga. Exempelvis ingår "Barpianist", "Magdansös", "Batterist" och "Notskrivare" i en och samma SSYK-kodsgrupp.

⁵ Det kan noteras att 20 av de manliga svarande är "Buss- och spårvagnsförare" men endast en kvinna.

Inriktning av högsta avslutade nivå vt 2008

Utbildning	Antal	%	Män	%	Kvinnor	%
Musik	764	28.8	447	25.7	317	34.7
Läroutbildning, musik	321	12.1	196	11.3	125	13.7
Bred, generell utbildning, allmän inriktning	169	6.4	140	8.0	29	3.2
Bred, generell utbildning, samhällsvetenskaplig/humanistisk inriktning	161	6.1	115	6.6	46	5.0
Konst och media, övrig/ospecificerad utbildning	132	5.0	81	4.6	51	5.6
Annan utbildning inom musik, dans och dramatik	126	4.7	73	4.2	53	5.8
Humaniora, övrig/ospecificerad inriktning	114	4.3	74	4.2	40	4.4
Dans, teater och dramatik	84	3.2	33	1.9	51	5.6
Bred, generell utbildning, naturvetenskaplig inriktning	64	2.4	49	2.8	15	1.6
Ekonomutbildning/företagsekonomi	48	1.8	37	2.1	11	1.2
Läroutbildning i annat yrkesämne eller praktiskt/estetiskt ämne	35	1.3	24	1.4	11	1.2
Annan utbildning inom pedagogik och läroutbildning	33	1.2	19	1.1	14	1.5
Samhälls- och beteendevetenskap, övrig/ospecificerad inriktning	29	1.1	18	1.0	11	1.2

Tabell. Utbildning, inriktning

Även nivån på högst avslutade utbildning finns med bland bakgrundsvariablerna i undersökningen.

Utbildning	Antal	%	Män	%	Kvinnor	%
Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	12	0.5	10	0.6	2	0.2
Förgymnasial utbildning 9 (10) år	141	5.3	123	7.1	18	2.0
Gymnasial utbildning	838	31.6	617	35.4	221	24.2
Eftergymnasial utbildning kortare än två år	216	8.1	137	7.9	79	8.6
Eftergymnasial utbildning två år eller längre	1421	53.5	835	47.9	586	64.1
Forskarutbildning	17	0.6	12	0.7	5	0.5
Okänt	11	0.4	8	0.5	3	0.3
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Utbildning, frilansmusiker

En jämförelse med befolkningen i sin helhet visar att frilansmusikerna är välutbildade – exempelvis har två tredjedelar av befolkningen gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå mot endast en tredjedel av frilansmusikerna. Frilansmusikerna har således gått vidare i sin utbildning.

Mer än hälften av de svarande har en eftergymnasial utbildning om två år eller längre medan endast 20 procent av befolkningen har en eftergymnasial utbildning om tre år eller längre. Notera dock att tabellerna skiljer sig åt beträffande brytpunkten för eftergymnasial utbildning. Från 1994 gäller allmänt treårig gymnasieutbildning i Sverige.

Utbildningsnivåer

Utbildning	Alla %	Män %	Kvinnor %
Förgymnasial utbildning	22	22	22
Gymnasial utbildning	43	45	41
Eftergymnasial utbildning kortare än tre år	13	13	13
Eftergymnasial utbildning tre år eller längre	20	18	22
Okänt	2	2	2
Summa	100	100	100

Tabell. Utbildning, riket

Fråga 1c handlar om svarandens eventuella tillsvidareanställning som musiker, d.v.s. ej frilansmusiker. Av samtliga svarande har 496 musiker angett att de även var tillsvidareanställda som musiker i någon omfattning under 2009, vilket motsvarar 18,7 procent av samtliga svarande.

1c. Om du var tillsvidareanställd (fast anställd) som musiker under 2009: Vad var du anställd som?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Instrumentalist	217	8.2	158	9.1	59	6.5
Sångerska/sångare i kör och/eller annan ensemble	47	1.8	28	1.6	19	2.1
Sångerska/sångare, solist	76	2.9	38	2.2	38	4.2
Musikalartist	31	1.2	9	0.5	22	2.4
Dirigent/orkesterledare/kapellmästare	35	1.3	30	1.7	5	0.5
Annat	90	3.4	60	3.4	30	3.3

Tabell. Typ av tillsvidareanställning

Musiker som frilansar vid orkestrar har ofta korta visstidsanställningar. En undersökning av hur detta arbetssätt ser ut kommer att ske i en kommande rapport från Musikalliansen. Nedanstående tabell visar att 55 procent av de svarande har haft någon form av visstidsanställning under 2009.

2. Om du som frilansmusiker under 2009 hade någon projektanställning, visstidsanställning eller annan tillfällig anställning som musiker t.ex. i orkester, vid teater eller liknande: Vilken var den sammanlagda tiden som du var anställd under 2009?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Mindre än 5 veckor	440	16.6	293	16.8	147	16.1
Mellan 5 och 10 veckor	205	7.7	113	6.5	92	10.1
Mellan 11 och 20 veckor	211	7.9	138	7.9	73	8.0
Mellan 21 och 30 veckor	187	7.0	108	6.2	79	8.6
Mellan 31 och 40 veckor	127	4.8	67	3.8	60	6.6
Mellan 41 och 50 veckor	65	2.4	32	1.8	33	3.6
Mer än 50 veckor	70	2.6	56	3.2	14	1.5
Jag hade varken projektanställning visstidsanställning eller annan tillfällig anställning som musiker	1196	45.0	842	48.3	354	38.7
Ej svarat	153	5.8	93	5.3	60	6.6
Felaktiga svar	2	0.1	0	0.0	2	0.2
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Anställningstid

Fråga tre undersöker hur länge de svarande varit aktiva som frilansmusiker. Svaren korresponderar mot ovanstående tabell avseende ålders- och könsfördelning.

3. Hur många år har du sammanlagt varit verksam som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
ca 0-5 år	421	15.9	238	13.7	183	20.0
ca 6-14 år	893	33.6	533	30.6	360	39.4
ca 15-29 år	879	33.1	590	33.9	289	31.6
ca 30 år eller längre	441	16.6	368	21.1	73	8.0
Ej svarat	22	0.8	13	0.7	9	1.0
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Verksamhetsår

2.2 Inspelningar och yrkesnära arbete

Ett led i frilansmusikers marknadsföring av sig själv handlar om att förmedla sin verksamhet i form av inspelningar.⁶ Musikalliansens enkät undersöker huruvida svaranden själv förfogar över de mekaniska rättigheterna till dessa inspelningar och att man därigenom själv förfogar över spridningsrätten.

4. Har du som frilansmusiker någon gång under de 5 senaste åren gjort egna inspelningar?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Nej, men jag medverkar i samband med andras inspelningar	936	35.2	591	33.9	345	37.7
Nej, och jag medverkar heller inte i samband med andras inspelningar	331	12.5	166	9.5	165	18.1
Ja, och jag förvaltar de mekaniska rättigheterna till min senaste inspelning	985	37.1	720	41.3	265	29.0
Ja, och de mekaniska rättigheterna till min senaste inspelning förvaltas av någon annan.	328	12.3	221	12.7	107	11.7
Ej svarat	57	2.1	30	1.7	27	3.0
Felaktiga svar	19	0.7	14	0.8	5	0.5
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Inspelningar

Av tabellen framgår att 85 procent av de svarande gör inspelningar i någon form. Mer än var tredje svarande förvaltar rättigheterna till sina inspelningar själv.

Förekomsten av två specifika typer av "bisysslor" har undersökts: upphovsman på musikområdet och lärare inom musikområdet.

5. Har du som frilansmusiker under de 5 senaste åren även varit verksam som tonsättare/kompositör/arrangör?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ja, i hög grad	654	24.6	496	28.5	158	17.3
Ja, men endast tillfälligtvis	951	35.8	714	41.0	237	25.9
Nej	1037	39.0	525	30.1	512	56.0
Ej svarat	13	0.5	6	0.3	7	0.8
Felaktiga svar	1	0.0	1	0.1	0	0.0
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Kompositist

Tabellen visar att över 60 procent av de svarande i större eller mindre utsträckning är verksamma som upphovsmän/-kvinnor på musikområdet. Ett inkomstkomplement för frilansmusikern i form av upphovsmannaintäkter är därför troligtvis relativt vanligt förekommande.

Beträffande pedagogisk verksamhet visar det sig att över 60 procent av de svarande även arbetar som lärare. Vid en granskning av de svarandes studieinriktningar visar det sig också att "musiklärarutbildning" är den näst vanligaste efter "musik".

⁶ På musikområdet har inspelningar huvudsakligen två syften: antingen görs de i avsikt att sprida kännedom om artisten i fråga, för att generera fler inkomstbringande spelningar, eller så är de själva inkomstkällan som marknadsförs med hjälp av konsertgivandet. Det senare syftet är snarast kopplat det kommersiella musikområdet.

6. Har du som frilansmusiker under de 5 senaste åren även varit verksam som pedagog inom musikområdet?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ja, i hög grad	670	25.2	426	24.5	244	26.7
Ja, men endast tillfälligtvis	959	36.1	626	35.9	333	36.4
Nej	1014	38.2	682	39.2	332	36.3
Ej svarat	12	0.5	7	0.4	5	0.5
Felaktiga svar	1	0.0	1	0.1	0	0.0
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Utbildning

2.3 Ditt arbete som frilansmusiker 2009

För att få fram de typer av uppdragsgivare som frilansmusiker har ställdes en enkätfråga med ett flertal olika svarsalternativ. De svarande kunde markera alla de typer av uppdragsgivare man haft under 2009.

7. Hos vilka typer av uppdragsgivare hade du under 2009 dina engagemang som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Musikarrangörer	1700	64.0	1208	69.3	492	53.8
Kyrkan som arrangör	1319	49.7	729	41.8	590	64.6
Fristående musikensembler/band/grupper	1315	49.5	881	50.6	434	47.5
Privatpersoner i samband med förrättningar eller andra privata arrangemang	1233	46.4	754	43.3	479	52.4
Företag	1127	42.4	771	44.3	356	38.9
Restauranger, pubar och motsvarande	971	36.6	763	43.8	208	22.8
TV/radio och motsvarande	950	35.8	677	38.9	273	29.9
Eget bolag/företag/firma	910	34.3	645	37.0	265	29.0
Konserthus	870	32.8	573	32.9	297	32.5
Medmusiker eller kapellmästare/ensembleledare	808	30.4	590	33.9	218	23.9
Länsmusikorganisationer	689	25.9	449	25.8	240	26.3
Produktionsbolag, agenter	653	24.6	488	28.0	165	18.1
Skivbolag	603	22.7	458	26.3	145	15.9
Utbildningsinstitutioner, skolor	578	21.8	387	22.2	191	20.9
Folkets hus och parker	577	21.7	470	27.0	107	11.7
Kommuner och landsting	548	20.6	339	19.5	209	22.9
Studieförbund	415	15.6	252	14.5	163	17.8
Begravningsbyråer	397	14.9	213	12.2	184	20.1
Orkesterinstitutioner	386	14.5	228	13.1	158	17.3
Operahus	384	14.5	201	11.5	183	20.0
Fria teatergrupper	231	8.7	163	9.4	68	7.4
Privatteatrar	223	8.4	154	8.8	69	7.5
Reklambyråer, marketing	204	7.7	153	8.8	51	5.6
Rikskonserter	191	7.2	131	7.5	60	6.6
Teaterinstitutioner	189	7.1	125	7.2	64	7.0
Teaterföreningar	180	6.8	115	6.6	65	7.1
Filmbolag	148	5.6	111	6.4	37	4.0
Rederier	115	4.3	99	5.7	16	1.8
Försvarsmakten	79	3.0	56	3.2	23	2.5
Spelproducenter	69	2.6	47	2.7	22	2.4
Riksteatern	62	2.3	42	2.4	20	2.2

Tabell. Typer av uppdragsgivare

Begreppet "Musikarrangör" kan i detta sammanhang verka en aning brett - det kan avse många typer av uppdragsgivare. Noterbart är dock att kyrkan, privatpersoner, företag

och restauranger tillhör de vanligast förekommande uppdragsgivarna, tillsammans med fristående ensembler.

Denna fråga medgav möjligheten att ange flera svarsalternativ. Nedanstående diagram visar fördelningen av antalet typer av uppdragsgivare som de svarande angett. Vanligast var att ha 6 olika typer av uppdragsgivare.

Antal typer av uppdragsgivare (procentuell andel inom gruppen)

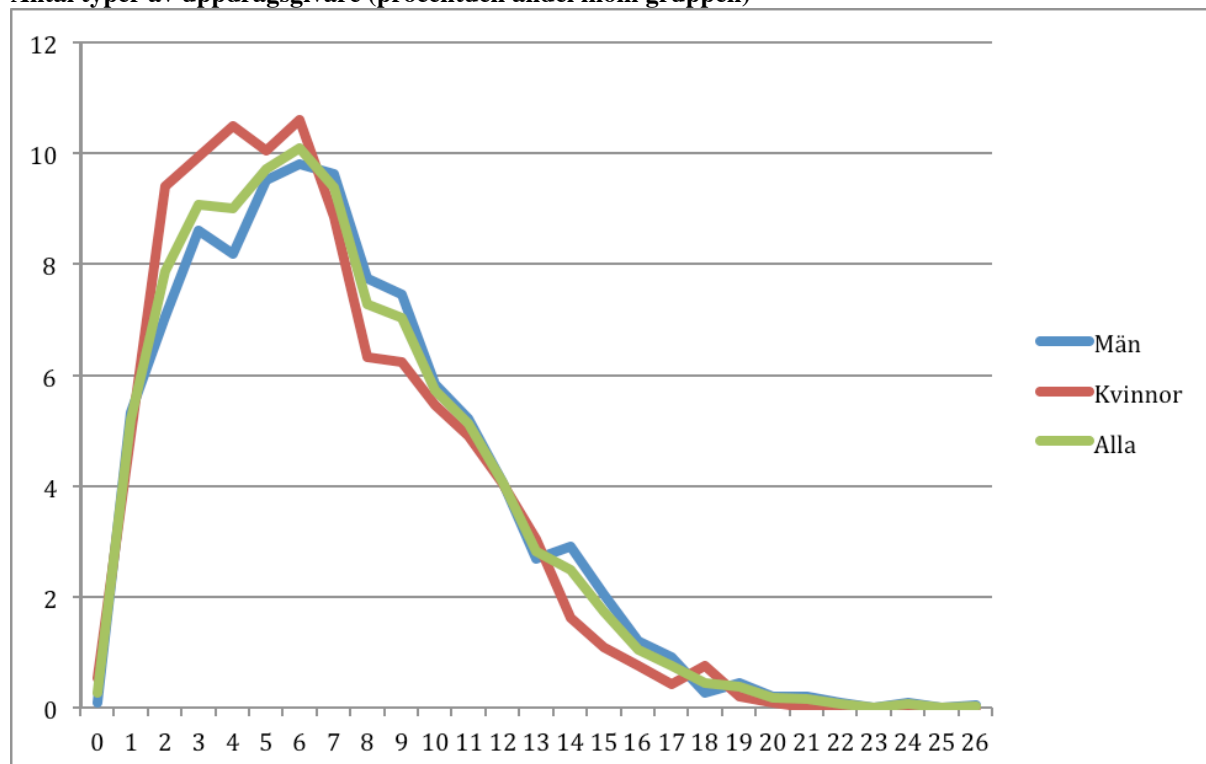

Diagram. Antal typer av uppdragsgivare

I undersökningen ställdes avsiktligt ingen fråga om genretillhörighet. Detta beslut bottenar i antagandet att många musiker, även om de har sin konstnärliga hemvist i en specifik genre, verkar brett över genregränser.

Undersökningen tar dock fasta på i vilken roll man utövar sitt musikerskap. Nedanstående tabell visar att huvuddelen av de svarande är instrumentalister, men även att antalet sångare är påtagligt. Här finns också en tydlig rollskillnad mellan män och kvinnor.

8. Som vad har du haft största delen av dina engagemang som frilansmusiker under 2009?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Instrumentalist	1359	51.2	1025	58.8	334	36.5
Sångerska/sångare	502	18.9	168	9.6	334	36.5
Instrumentalist och sångerska/sångare	444	16.7	318	18.3	126	13.8
Musikalartist	97	3.7	39	2.2	58	6.3
Dirigent/orkesterledare/kapellmästare	61	2.3	46	2.6	15	1.6
Annat	106	4.0	88	5.1	18	2.0
Ej svarat	40	1.5	28	1.6	12	1.3
Felaktiga svar	47	1.8	30	1.7	17	1.9
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Musikertyp

En avgörande faktor vid anställningen av musiker i Musikalliansen är omfattningen av den sökandes verksamhet som frilansmusiker. Principen är att ordningsföljden för rätt till anställning ska avgöras av den totala tiden den sökande kan tillgodogöra sig som yrkesverksam utövare på musikområdet. I enkätundersökningen frågas om omfattningen av de svarandes verksamhet.

9. Hur många konserter, föreställningar och inspelningar genomförde du som frilansmusiker under 2009?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Inga	19	0.7	19	1.1	0	0.0
Färre än 10	416	15.7	247	14.2	169	18.5
11-50	1162	43.8	728	41.8	434	47.5
51-100	646	24.3	448	25.7	198	21.7
101-150	280	10.5	203	11.7	77	8.4
151-200	86	3.2	70	4.0	16	1.8
Fler än 200	31	1.2	19	1.1	12	1.3
Ej svarat	15	0.6	7	0.4	8	0.9
Felaktiga svar	1	0.0	1	0.1	0	0.0
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Antal konserter

För en stor del av frilansmusikerna upptas vardagen av resande; turnélivet är för vissa en naturlig del av yrkesuppdraget. Tabellen nedan visar att var sjätte frilansmusiker reser mer än 50 dagar per år.

10. Ungefär hur många resdagar förenade med övernattnings hade du under 2009 i samband med din verksamhet som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Inga resdagar	365	13.7	198	11.4	167	18.3
1-10 resdagar	868	32.7	547	31.4	321	35.1
11-50 resdagar	938	35.3	635	36.5	303	33.2
51-100 resdagar	319	12.0	245	14.1	74	8.1
101-150 resdagar	102	3.8	77	4.4	25	2.7
151-200 resdagar	29	1.1	18	1.0	11	1.2
Fler än 200 resdagar	10	0.4	7	0.4	3	0.3
Ej svarat	24	0.9	15	0.9	9	1.0
Felaktiga svar	1	0.0	0	0.0	1	0.1
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Antal resdagar

Nedanstående tabell visar frilansmusikers migration. Tabellens data grundar sig på uppgifter från de 1224 frilansmusiker som sökt anställning vid Musikalliansen de senaste tre åren.

I Stockholm, Västra Götaland och Skåne har andelen frilansmusiker ökat, i resten av Sverige har en avflyttning skett. Mest anmärkningsvärda är kanske siffrorna för Sveriges sydöstra hörn. Från Gotland har samtliga infödda frilansmusiker flyttat, fyra musiker har flyttat in. Lika negativa siffror kan avläsas för Jönköping, Kronoberg, Kalmar och Blekinge län.

I de tre storstadslänen är 48.5% av de sökande födda, men 83.4% bosatta. Mest markant ökning finns i Stockholms län som har dubblat mängden frilansmusiker. Av 21 län visar 18 län en avflyttning på 75% eller mer. De tre storstadslänen har en inflyttning på mer

än 75% och är de enda som visar på en positiv migration. Endast 2.9% av de sökande är födda utomlands.⁷

Migration

Län	Födda		Avflyttade		Inflyttade		Boende	
	Totalt	% av Summa	Totalt	% av Födda	Totalt	% av Födda	Totalt	% av Summa
Stockholms län	325	26.6	77	23.7	404	124.3	652	53.3
Uppsala län	52	4.2	43	82.7	19	36.5	28	2.3
Södermanlands län	20	1.6	16	80.0	14	70.0	18	1.5
Östergötlands län	70	5.7	61	87.1	13	18.6	22	1.8
Jönköpings län	38	3.1	37	97.4	4	10.5	5	0.4
Kronobergs län	21	1.7	19	90.5	6	28.6	8	0.7
Kalmar län	24	2.0	22	91.7	1	4.2	3	0.2
Gotlands län	11	0.9	11	100.0	4	36.4	4	0.3
Blekinge län	12	1.0	10	83.3	2	16.7	4	0.3
Skåne län	113	9.2	49	43.4	88	77.9	152	12.4
Hallands län	22	1.8	17	77.3	9	40.9	14	1.1
Västra Götalands län	155	12.7	62	40.0	124	80.0	217	17.7
Värmlands län	37	3.0	34	91.9	3	8.1	6	0.5
Örebro län	36	2.9	32	88.9	5	13.9	9	0.7
Västmanlands län	29	2.4	25	86.2	4	13.8	8	0.7
Dalarnas län	37	3.0	33	89.2	10	27.0	14	1.1
Gävleborgs län	38	3.1	30	78.9	9	23.7	17	1.4
Västernorrlands län	28	2.3	25	89.3	7	25.0	10	0.8
Jämtlands län	40	3.3	30	75.0	7	17.5	17	1.4
Västerbottens län	42	3.4	40	95.2	3	7.1	5	0.4
Norrbottnens län	34	2.8	27	79.4	3	8.8	10	0.8
Okänt	4	0.3	4	100.0	1	25.0	1	0.1
Utrikes	36	2.9	36	100.0	0	0.0	0	0.0
Summa	1224	100.0	740	60.5	740	60.5	1224	100.0

Tabell. Migration

I diagrammet nedan visar den vänstra bilden geografisk fördelning av de sökande avseende födelselän och den högra avseende boendelän.

Migration

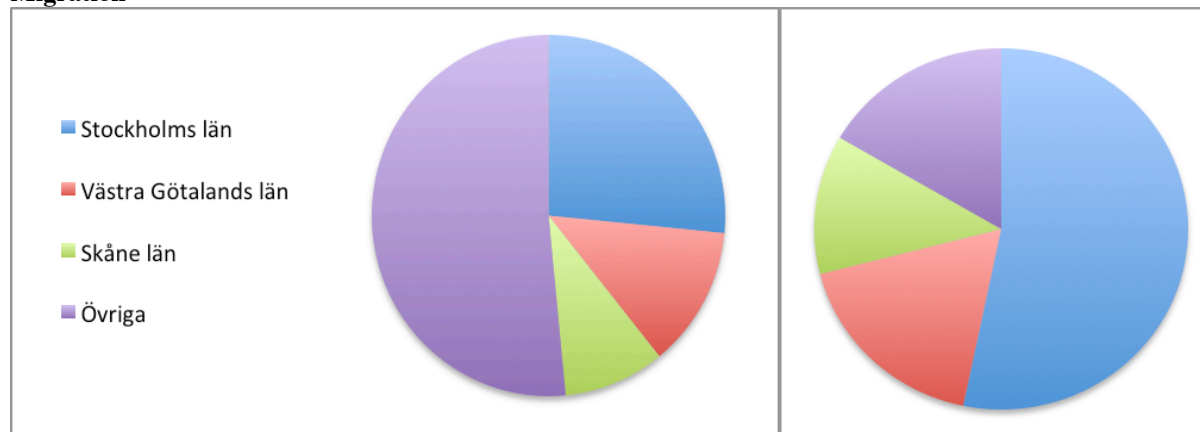

Diagram. Migration. Födelselän respektive boendelän

⁷ Musikalliansen kommer i en framtida studie att gå djupare in på migrationsfrågorna och dessas konsekvenser ur ett konstnärligt och kulturpolitiskt perspektiv.

Frågorna 11 och 12 handlar om de göromål som en frilansmusiker har att sköta bredvid sina publika åtaganden: övning, repetition, administration, bokning, marknadsföring etc.

Övning är ett moment som givetvis existerar i varje musikers vardag. Repetitionsarbetet skiljer sig dock åt beroende på vilken typ av arbetsätt man är verksam inom. En frilansande orkestermusiker har vanligtvis en visstidsanställning som inkluderar repetitionsarbete. En typisk produktionsvecka kan exempelvis innefatta repetitioner tisdag till torsdag och konsert på lördag. För en musiker inom det fria musiklivet kan repetitioner ibland ske helt fristående från ett konserttillfälle, eller ibland i nära anslutning till exempelvis en turné. Dessa repetitioner genererar ingen särskild ersättning förutom arvoden för de konserttillfällen de är anledning till.

Nedanstående tabell visar de svarandes uppskattningar kring omfattningen av såväl egen övning som obetald repetitionstid. En uppdelning av dessa arbetsuppgifter med hänsyn till arbetsätt är inte möjlig, men siffrorna ger en indikation på omfattningen av det förberedelsearbete en frilansmusiker vanligtvis måste utföra.

11. Ungefär hur många timmar per vecka ägnade du i genomsnitt under 2009 åt egen övning och obetald repetitionstid i samband med din verksamhet som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ingen tid alls	30	1.1	24	1.4	6	0.7
Färre än 10 timmar/vecka	971	36.6	647	37.1	324	35.4
10-19 timmar/vecka	1087	40.9	709	40.7	378	41.4
20-29 timmar/vecka	385	14.5	247	14.2	138	15.1
30-39 timmar/vecka	65	2.4	46	2.6	19	2.1
40 timmar/vecka eller mer	44	1.7	28	1.6	16	1.8
Vet ej	53	2.0	32	1.8	21	2.3
Ej svarat	13	0.5	6	0.3	7	0.8
Felaktiga svar	8	0.3	3	0.2	5	0.5
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Övning och repetition

Tabellen kan bli svårtolkad eftersom musiker som huvudsakligen arbetar i orkestrar vanligtvis har repetitionstiden betald och då anger tidsåtgången i tabellen endast egen övning.

12. Ungefär hur många timmar per vecka ägnade du i genomsnitt under 2009 åt administration, bokning, marknadsföring och liknande för din verksamhet som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ingen tid alls	225	8.5	132	7.6	93	10.2
Färre än 10 timmar/vecka	1551	58.4	1060	60.8	491	53.7
10-19 timmar/vecka	560	21.1	361	20.7	199	21.8
20-29 timmar/vecka	182	6.9	102	5.9	80	8.8
30-39 timmar/vecka	29	1.1	17	1.0	12	1.3
40 timmar/vecka eller mer	16	0.6	11	0.6	5	0.5
Vet ej	61	2.3	38	2.2	23	2.5
Ej svarat	29	1.1	19	1.1	10	1.1
Felaktiga svar	3	0.1	2	0.1	1	0.1
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Administration, bokning och marknadsföring

Nära 30 procent av de svarande lägger ner mer än 10 timmar i veckan på olika administrativa göromål.

2.4 Din ekonomi 2009

Konstnärsnämnden gör regelbundet undersökningar om konstnärers villkor, både ekonomiska och sociala. Föreliggande undersökning har inte haft som huvudsyfte att belysa frilansmusikernas ekonomiska situation. Trots det har en del frågor handlat om hur de svarande försörjer sig och vilka typer av inkomster man har. Till enkätsvaren har i efterhand tillförts bakgrundsvariabler som ytterligare belyser de svarandes ekonomi.

13. Vilken typ av inkomster utgjorde din försörjning under 2009?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Lön genom tillsvidareanställning som musikutövare	399	15.0	267	15.3	132	14.4
Lön från Musikalliansen	74	2.8	44	2.5	30	3.3
Arvoden/löner/gager genom engagemang som frilansmusiker	2168	81.6	1412	81.1	756	82.7
Inkomst från arbete som är musikrelaterat	961	36.2	648	37.2	313	34.2
Inkomst från arbete som ej är musikrelaterat	741	27.9	494	28.4	247	27.0
Bidrag och stipendier för konstnärlig verksamhet	342	12.9	209	12.0	133	14.6
Royalties	641	24.1	499	28.6	142	15.5
A-kassa	499	18.8	266	15.3	233	25.5
Sjukersättning, föräldrapenning eller liknande	337	12.7	179	10.3	158	17.3
Annat	277	10.4	166	9.5	111	12.1

Tabell. Försörjningsinkomster

Huvuddelen av de svarande, 82 procent, uppger att de hade inkomster i form av ersättningar för engagemang som frilansmusiker, och 15 procent svarar att de får lön genom en tillsvidareanställning som musikutövare. Nästan en fjärdedel har även inkomster i form av royalties. Endast var sjätte svarande anger att de uppbar a-kassa under 2009.

14. Erhöll du under 2009 någon form av ersättning i samband med studier, uppstartande av näringsverksamhet, arbetslöshet, sjukdom, föräldraledighet, osv?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Nej	1539	57.9	1102	63.3	437	47.8
Ja, studiemedel	215	8.1	112	6.4	103	11.3
Ja, starta eget-bidrag	19	0.7	8	0.5	11	1.2
Ja, A-kassa	456	17.2	249	14.3	207	22.6
Ja, sjukersättning	155	5.8	82	4.7	73	8.0
Ja, föräldrapenning	358	13.5	220	12.6	138	15.1
Ja, annan ersättning/stöd	76	2.9	45	2.6	31	3.4

Tabell. Annan ersättning

15. Ungefär hur stor andel av din försörjning under 2009 utgjordes av inkomst från arbete som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
0%	80	3.0	58	3.3	22	2.4
1-24%	1016	38.3	670	38.5	346	37.9
25-49%	415	15.6	276	15.8	139	15.2
50-74%	356	13.4	222	12.7	134	14.7
75-99%	384	14.5	247	14.2	137	15.0
100%	372	14.0	251	14.4	121	13.2
Ej svarat	29	1.1	17	1.0	12	1.3
Felaktiga svar	4	0.2	1	0.1	3	0.3
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Försörjningsandel, frilansmusiker

Ersättningsnivån för frilansengagemang på musikområdet är mycket varierande. Samma typ av engagemang och arbetsinsats kan generera helt olika ersättningsnivåer beroende på i vilket sammanhang det sker och vem som står som arrangör.

Tre fjärdedelar av de svarande fick aldrig eller endast undantagsvis 1000 kr eller mindre för ett frilansengagemang.

16. Hur ofta under 2009 var ersättningen du själv fick ut för dina engagemang som frilansmusiker 1000 kronor eller mindre (före ev. skatt) per konsert/föreställning/inspelningsdag?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Aldrig	991	37.3	633	36.3	358	39.2
Undantagsvis	1030	38.8	665	38.2	365	39.9
Hälften av mina engagemang	260	9.8	187	10.7	73	8.0
För det mesta	243	9.1	170	9.8	73	8.0
Alltid	108	4.1	74	4.2	34	3.7
Ej svarat	22	0.8	12	0.7	10	1.1
Felaktiga svar	2	0.1	1	0.1	1	0.1
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Ersättning 1000 kr eller mindre

Fyra av fem frilansmusiker får aldrig 10 000 kr eller mer i ersättning, och endast tre procent får vanligtvis så mycket.

17. Hur ofta under 2009 var ersättningen du själv fick ut för dina engagemang som frilansmusiker 10 000 kronor eller mer (före ev. skatt) per konsert/föreställning/inspelningsdag?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Aldrig	2151	81.0	1386	79.6	765	83.7
Undantagsvis	340	12.8	249	14.3	91	10.0
Hälften av mina engagemang	57	2.1	38	2.2	19	2.1
För det mesta	49	1.8	27	1.5	22	2.4
Alltid	28	1.1	21	1.2	7	0.8
Ej svarat	28	1.1	19	1.1	9	1.0
Felaktiga svar	3	0.1	2	0.1	1	0.1
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Ersättning 10 000 kr eller mer

Det blir allt vanligare att frilansmusiker tvingas fakturera för sina uppdrag. Tabellen nedan visar att de svarande i lika stor utsträckning fakturerar som att de får sin ersättning som lön. Detta förhållande skiljer sig dock åt mellan könen: kvinnor får i högre grad sin ersättning som lön.

18. På vilket sätt tog du under 2009 vanligtvis betalt för dina uppdrag som frilansmusiker?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Till största delen som lön från uppdragsgivare/arbetsgivare	1034	38.9	580	33.3	454	49.7
Till största delen som lön genom faktureringservice eller motsvarande	154	5.8	112	6.4	42	4.6
Till största delen på faktura genom min firma/mitt företag	1002	37.7	732	42.0	270	29.5
Olika betalningsformer är lika vanliga/Det varierar	400	15.1	282	16.2	118	12.9
Ej svarat	43	1.6	24	1.4	19	2.1
Felaktiga svar	23	0.9	12	0.7	11	1.2
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Typ av ersättning

Till undersökningen kopplades även bakgrundsvariabler avseende inkomster. Inkomstfrågan är dock komplex och kommer att behandlas i en särskild skrift i Musikalliansens serie. Nedan redovisas de svarandes inkomstuppgifter 2007 enligt Konstnärsnämndens indelning i sex nivåer. Även uppgifterna beträffande befolkningen avser inkomstår 2007.

Inkomstfördelning Sammanräknad förvärvsinkomst

Inkomst tkr	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%	Befolkningen	%
0	40	1.5	23	1.3	17	1.9	192 511	2.8
0,1-79,9	384	14.5	236	13.5	148	16.2	520 755	7.6
80,0-159,9	491	18.5	313	18.0	178	19.5	1 459 657	21.2
160,0-239,9	669	25.2	426	24.5	243	26.6	1 761 396	25.6
240,0-399,9	892	33.6	613	35.2	279	30.5	2 236 871	32.5
400,0-	180	6.8	131	7.5	49	5.4	706 788	10.3
Summa	2 656	100.0	1 742	100.0	914	100.0	6 877 978	100.0

Tabell. Sammanräknad förvärvsinkomst

I Konstnärsnämndens undersökning "Konstnärernas inkomster" redovisas sammanräknad förvärvsinkomst 2005 för olika konstnärsgrupper.

Inkomst tkr	Dans- och covermusik	Jazz/Folk/Rock	Konstmusik	Musikalartist	Musiker/komponist
0	0.6	1.2	0.6	1.9	0.2
0,1-79,9	7.7	14.7	6.0	16.7	19.4
80,0-159,9	22.6	23.3	8.3	22.0	27.1
160,0-239,9	36.9	29.4	17.4	32.3	31.8
240,0-399,9	29.3	27.0	59.0	22.6	19.9
400,0-	2.9	4.5	8.7	4.5	1.5
Summa	100	100	100	100	100

Tabell. Sammanräknad förvärvsinkomst, Konstnärsnämnden

Nedan görs en jämförelse mellan siffrorna i Musikalliansens och Konstnärsnämndens undersökningar. Första kolumnen anger procentuella andelen frilansmusiker vid olika inkomstnivåer 2008 enligt Musikalliansens undersökning. Den andra kolumnen är ett genomsnitt av de fem konstnärskategorierna som omfattar musikerområdet i Konstnärsnämndens undersökning. Den tredje visar genomsnittet för alla konstnärer, också i Konstnärsnämndens undersökning, och den fjärde kolumnen ger siffrorna för hela befolkningen. De tre sista kolumnerna avser år 2005.

Inkomst tkr	Musikalliansens enkät	Konstnärsnämndens undersökning, musik	Konstnärsnämndens undersökning, samtliga konstnärer	Befolkningen
0	1.5	0.9	3.0	4.3
0,1-79,9	14.5	11.3	15.5	9.1
80,0-159,9	18.5	17.9	21.0	15.3
160,0-239,9	25.2	26.5	26.6	27.9
240,0-399,9	33.6	37.8	28.4	34.0
400,0-	6.8	5.6	5.6	9.4
Summa	100	100	100	100

Tabell. Sammanräknad förvärvsinkomst, jämförelser

Musikalliansens undersökning stämmer överens med Konstnärsnämndens siffror för musikområdet, men visar en något högre frekvens av inkomsttagare i det lägsta inkomstskiktet. Generellt ligger frilansmusikernas inkomster lägre än hos befolkningen.

Sammanräknad förvärvsinkomst i percentiler och olika strata

Grupp	p10	p25	median	medel	p75	p90	Antal
Alla	46 747	122 547	207 063	215 063	292 198	364 509	2 656
Män	50 282	126 277	213 233	220 589	298 000	374 132	1 742
Kvinnor	42 043	114 521	197 764	204 531	277 640	350 240	914
Stockholm	45 135	121 159	207 812	220 732	298 278	384 336	1 291
Västra Götaland	43 040	125 276	214 507	214 711	293 289	353 702	481
Skåne	41 500	105 459	199 531	202 089	283 482	369 311	280
Övriga landet	57 926	131 753	202 251	209 241	281 970	338 640	604
20-29 år	15 406	33 441	86 557	116 227	169 657	256 748	320
30-39 år	58 467	120 105	196 301	203 647	276 900	340 724	862
40-49 år	87 378	159 109	241 325	241 976	314 313	386 082	757
50-59 år	101 485	170 801	244 680	257 264	324 028	411 418	497
60-64 år	68 354	139 136	215 074	231 987	305 777	366 614	138
Konstnärsnämnden 2005	33 700	108 100	190 000		273 200	349 700	
Befolkningen 2005	46 700	143 700	223 200		296 300	392 200	

Tabell. Sammanräknad förvärvsinkomst, strata i percentiler

Ovanstående tabell återges här även i en mer överskådlig diagramform.

Sammanräknad förvärvsinkomst i percentiler och olika strata

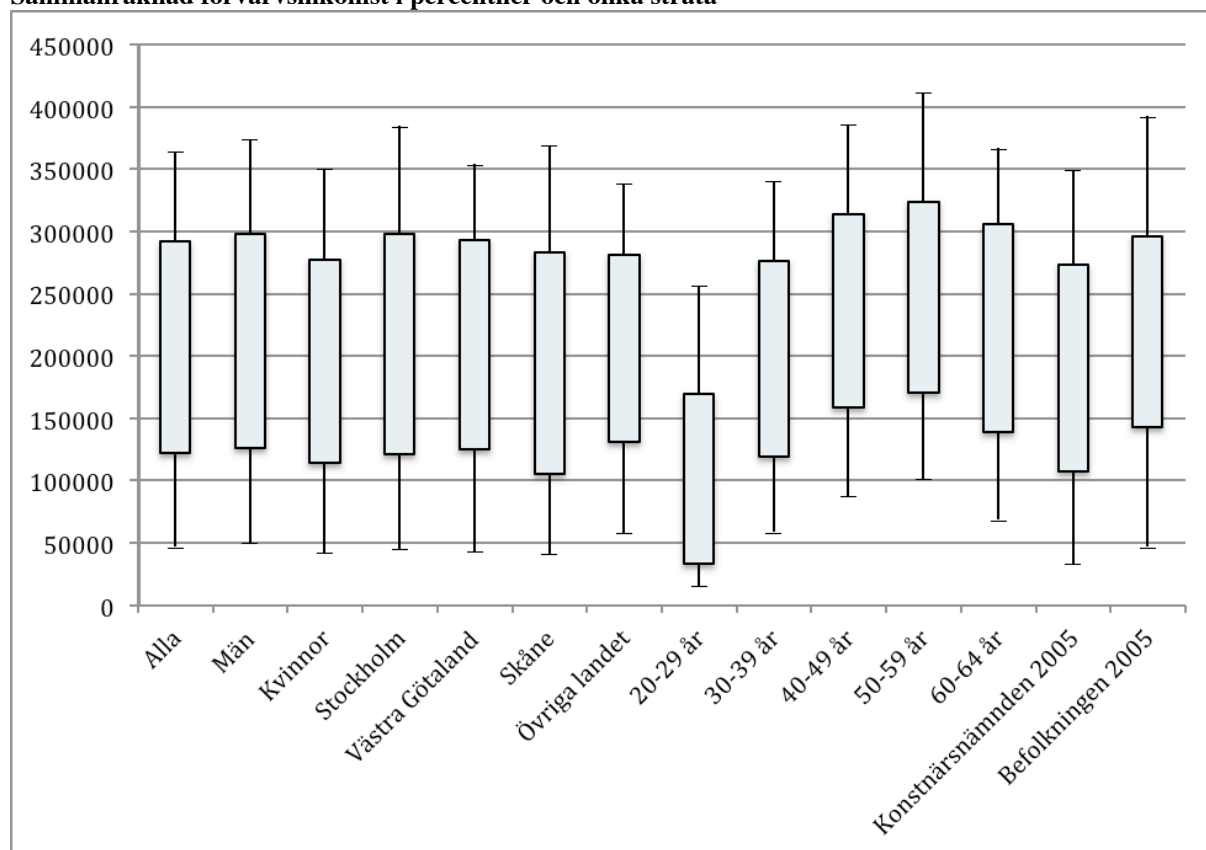

Diagram. Sammanräknad förvärvsinkomst, strata i percentiler (p10, [p25, p75], p90).

2.5 Internationell verksamhet

Den yrkesmässiga arenan för en frilansmusiker är inte begränsad till Sveriges gränser. Musik hindras vanligtvis inte av språkliga barriärer och den internationella scenen är för de flesta frilansmusikerna inom räckhåll. I enkäten ställdes frågan om förekomsten av utlandsengagemang de senaste fem åren.

19a. Har du som frilansmusiker någon gång under de 5 senaste åren haft engagemang som ägt rum utanför Sverige?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ja, genom svensk uppdragsgivare	863	32.5	617	35.4	246	26.9
Ja, genom utländsk uppdragsgivare	1237	46.6	852	48.9	385	42.1
Nej	936	35.2	559	32.1	377	41.2

Tabell. Engagemang utanför Sverige

En närmare analys av svaren ger nedanstående tabell med olika kombinationer av svarsalternativ. Här framgår att 1699 musiker anger att de haft utlandsengagemang i någon form under 2009, d.v.s. två tredjedelar av de svarande.

19a. Har du som frilansmusiker någon gång under de 5 senaste åren haft engagemang som ägt rum utanför Sverige? [Kombinationer av svarsalternativ]

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Engagemang genom både svenska och utländska uppdragsgivare	397	15.0	298	17.1	99	10.8
Engagemang endast genom svensk uppdragsgivare	465	17.5	318	18.3	147	16.1
Engagemang endast genom utländsk uppdragsgivare	837	31.5	554	31.8	283	31.0
Inga utlandsengagemang	932	35.1	558	32.0	374	40.9
Ej svarat	21	0.8	13	0.8	8	0.9
Felaktiga svar	4	0.2	1	0.1	3	0.3
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Engagemang utanför Sverige II

Andra delfrågan om utlandsengagemang gäller omfattningen av utlandsverksamheten. Här har 1697 musiker angett att de haft utlandsengagemang de senaste fem åren. Av dessa har 248 (9.3%) mer än hälften av sina engagemang utanför Sverige.

19b. Ungefär hur stor del av dina engagemang som frilansmusiker har under de 5 senaste åren ägt rum utanför Sverige?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Alla/nästan alla har varit utanför Sverige	71	2.7	52	3.0	19	2.1
Mer än hälften har varit utanför Sverige	177	6.7	119	6.8	58	6.3
Mindre än hälften har varit utanför Sverige	1449	54.6	997	57.2	452	49.5
Ej svarat	959	36.1	574	33.0	385	42.1
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Andel engagemang utanför Sverige

För att ytterligare utröna omständigheterna kring frilansmusikernas utlandsengagemang ställdes till frågorna 19a och 19b relaterade frågor kring ersättningarna för dessa engagemang.

20a. Erhöll du under 2009 inkomster som frilansmusiker genom engagemang som ägde rum utanför Sverige?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Ja, genom svensk uppdragsgivare	558	21.0	400	23.0	158	17.3
Ja, genom utländsk uppdragsgivare	789	29.7	553	31.7	236	25.8
Nej	608	22.9	397	22.8	211	23.1

Tabell. Inkomster från engagemang utanför Sverige

Även svaren på denna fråga kan förtydligas genom kombinationer av svarsalternativ. Av de som haft utlandsinkomster är det vanligast med inkomster endast från utländska uppdragsgivare (22.5%). Av de 1151 musiker som har haft inkomst från utlandsengagemang får mer än hälften (51.9%) alltid ersättning endast från den utländska arbetsgivaren.

20a. Erhöll du under 2009 inkomster som frilansmusiker genom engagemang som ägde rum utanför Sverige? [Kombinationer av svarsalternativ]

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Inkomster från både svenska och utländska uppdragsgivare	191	7.2	144	8.3	47	5.1
Inkomster endast från svensk uppdragsgivare	363	13.7	255	14.6	108	11.8
Inkomster endast från utländsk uppdragsgivare	597	22.5	409	23.5	188	20.6
Inga inkomster från utlandsengagemang	604	22.7	396	22.7	208	22.8
Ej svarat	897	33.8	537	30.8	360	39.4
Felaktiga svar	4	0.2	1	0.1	3	0.3
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Inkomster från engagemang utanför Sverige II

Andra delfrågan om ersättningen för utlandsengagemang gäller förhållandet mellan inkomsterna från Sverige och från utlandet. För 8% av de svarande utgjorde huvuddelen av inkomsten ersättningar från utlandsengagemang.

20b. Hur stor andel av din inkomst som frilansmusiker under 2009 kom genom engagemang som ägde rum utanför Sverige?

Svarsalternativ	Alla	%	Män	%	Kvinnor	%
Hela/nästan hela	77	2.9	49	2.8	28	3.1
Mer än hälften	127	4.8	86	4.9	41	4.5
Mindre än hälften	977	36.8	691	39.7	286	31.3
Ej svarat	1475	55.5	916	52.6	559	61.2
Summa	2656	100.0	1742	100.0	914	100.0

Tabell. Andel av inkomster från engagemang utanför Sverige

Tabellen visar att 204 musiker (7.7%) fick huvuddelen av sina inkomster genom engagemang utanför Sverige.

3. Sammanfattning

Musikalliansen genomförde under 2010 en enkätundersökning i samarbete med SCB i syfte att ta reda på hur frilansmusiker arbetar.

Enkäten skickades ut till 6 709 personer varav 3 310 svarade, vilket innebär en svarsfrekvens på 49,3 procent. Av de svarande uppgav 2 656 personer att de var frilansmusiker 2009.

Till redovisningen av enkätsvaren tillfogades i efterhand ett antal bakgrundsvariabler som kompletterar undersökningen.

Av undersökningen framkommer att:

- Minst 2 656 personer ansåg sig vara frilansmusiker 2009.
- Nära hälften av de som kallar sig frilansmusiker arbetar även inom annat yrke.
- Den typiska frilansaren till viss del är verksam inom sitt huvudområde och till viss del inom något helt annat område.
- Var sjätte frilansmusiker reser mer än 50 dagar per år.
- 60 procent av de svarande arbetar även som lärare.
- Nära 30 procent av de svarande lägger ner mer än 10 timmar i veckan på olika administrativa göromål.
- Tre fjärdedelar av de svarande fick aldrig eller endast undantagsvis 1 000 kr eller mindre för ett frilansengagemang
- Fyra av fem frilansmusiker får aldrig 10 000 kr eller mer i ersättning, och endast tre procent får vanligtvis så mycket.
- 204 musiker (7,7 procent) fick huvuddelen av sina inkomster genom engagemang utanför Sverige.

Tillsammans med redovisningen presenteras även en del uppgifter som hämtats från de ansökningar som kommit in till Musikalliansen de tre senaste åren.

Av materialet kan bland annat utläsas att:

- Av de sökande är 48,5 procent födda i något av de tre storstadslänen, men 83,4 procent är bosatta där.
- Mest markant folkökning finns i Stockholms län som har mer än dubblat mängden frilansmusiker.
- Av 21 län uppvisar 18 län en avflyttning på 75 procent eller mer.
- De tre storstadslänen har en inflyttning på mer än 75 procent och är de enda som har en positiv migration.
- Endast 2,9 procent av de sökande är födda utomlands.

4. Litteratur/Källor

Konstnärerna och trygghetssystemen, SOU 2003:21

Musikallians. Kulturrådets skriftserie 2007:10, Kulturrådet, 2007

Den professionella orkesttermusiken i Sverige, SOU 2006:34

Trygghet och Kreativitet, Göteborgs universitet, 2007

Konstnärerna i kulturpolitiken, Konstnärsnämnden, 2008

Konstnärernas inkomster, Konstnärsnämnden, 2009

Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv, Konstnärsnämnden, 2010

Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster, Konstnärsnämnden, 2011

Appendix 1. Registervariabler från SCBs register

Registret över totalbefolkningen (RTB) - 20091231

- Län
- Kommun
- Civilstånd
- Kön
- Ålder
- Födelseår
- Födelseland (i grupp)
- Medborgarskap (i grupp)
- Inkomst

Register över totalbefolkningen (RTB) - 20091231

- Kommunnamn
- Familjeställning

Inkomst och taxeringsregistret (IoT) - 2008

- Studiemedel, lån
- Studiemedel, bidrag
- Inkomst av aktiv enskild näringsverksamhet
- Ersättning från arbetslöshetskassa vid arbetslöshet
- Näringsinkomst
- Sammanräknad förvärvsinkomst
- Förvärvs- och kapitalinkomst
- Ersättning från allmänna försäkringskassan
- Underskott av aktiv enskild näringsverksamhet
- Utländsk skatt

Utbildningsregistret (UREG) – högst avslutade studier t.o.m. VT2008

- Kod för högsta avslutade nivå VT2008
- Kod för inriktning av högsta avslutade nivå VT2008
- Examensår för högsta utbildning

Yrkesregistret – yrkesverksamma 2008

- Yrkeskod SSYK